ECLI:LV:RAT:2017:1214.C30690615.1.S
Lietas Nr. C30690615
Lietas arhīva Nr. CA-2429-17/10

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2017. gada 14. decembrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētājs Arnis Dundurs
tiesneses Ineta Ozola, Svetlana Beļajeva
ar sekretāri Sabīni Melderi
piedaloties prasītāja /pers. C/ pilnvarotajai pārstāvei zvērinātai advokātei Santai Libertei un atbildētājas SIA "Lattelecom" pilnvarotajai pārstāvei zvērinātai advokātei Dacei Teicei
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. C/ prasībā pret SIA "Lattelecom" par līguma punkta atzīšanu par spēkā neesošu, ieguldījumu atzīšanu par derīgiem izdevumiem un atlīdzības piedziņu sakarā ar /pers. C/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2017. gada 9. marta spriedumu.

A p r a k s t o š ā d a ļ a

[1] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2017. gada 9. marta spriedumu noraidīta /pers. C/ prasība pret SIA "Lattelecom" par: 2006. gada 2. oktobra telpu nomas līguma Nr. 12-2/231, kas noslēgts starp SIA "Lattelecom" un SIA "Domines", 6.14. punkta atzīšanu par spēkā neesošu no līguma noslēgšanas dienas; telpās Lielajā ielā 6, Talsos, 2006.-2007. gadā veikto ieguldījumu atzīšanu par derīgiem izdevumiem un to atlīdzības 72 638,43 *euro* apmērā piedziņu.

Spriedums pamatots ar šādiem apsvērumiem.

[1.1] Tiesa nodibinājusi, ka 2006. gada 2. oktobrī starp atbildētāju kā iznomātāju un SIA "Domines" kā nomnieku ticis noslēgts telpu nomas līgums nr. 12-2/231 par nedzīvojamo telpu Lielajā ielā 6, Talsos, 1. stāvā, nomu līdz 2016. gada 11. jūnijam.

Saskaņā ar 2009. gada 24. augusta telpu pieņemšanas – nodošanas aktu SIA "Domines" administrators nodevis atbildētājai pēc šī līguma iznomātās telpas norādot, ka telpās atrodas SIA "Domines" pamatlīdzekļi pēc pievienotā saraksta. Akta parakstītāji vienojušies, ka noslēgtais telpu nomas līgums tiek uzskatīts par izbeigtu, norādot, ka iznomātājs (atbildētāja) ir informēts par SIA "Domines" veikto ieguldījumu telpu remontā un pārbūvē, kā arī apzinās, ka SIA "Domines" šo ieguldījumu vēlas atgūt no atbildētāja.

[1.2] Tiesa nodibinājusi, ka 2015. gada 9. novembrī starp maksātnespējīgo SIA "Domines" kā cedentu un prasītāju kā cesionāru noslēgts cesijas līgums par SIA "Domines" prasījuma tiesībām pret atbildētāju, kas izriet no minētā 2006. gada 2. oktobra telpu nomas līguma.

Tiesa atzinusi, ka tas atzīstams par cesijas līgumu Civillikuma 1798.-1801. pantu izpratnē.

[1.3] Tiesa atzinusi, ka atbilstoši cesijas līgumam prasītājs ir ieguvis SIA "Domines" prasījuma tiesības pret atbildētāju par 2006.gada 2.oktobra telpu nomas līguma izpildi. Taču prasītājs pats nav kļuvis par līguma dalībnieku, kuram ir tiesības apstrīdēt līdzēju vienošanos. Līdz ar to tiesa atzinusi, ka prasītājam kā cesionāram nav prasījuma tiesību par 2006.gada 2.oktobra telpu nomas līguma nr.12-2/231 punkta atzīšanu par spēkā neesošu.

Tiesa ieskatā nav tiesiskas nozīmes tam, vai apstrīdētais līguma punkts ir pretējs likumam, jo tiesība apstrīdēt līgumu piemīt tikai līgumslēdzējam.

Tiesa konstatējusi, ka atbilstoši celtajai prasībai saistība attiecībā pret jauno kreditoru (cesionāru) nevar tikt izpildīta bez tās satura izmaiņām, proti, jāmaina pašas saistības – nomas līguma būtība. Tiesa atzinusi, ka līdz ar to prasības priekšmetā ietilpst prasījums, kurš Civillikuma 1799. panta pirmajā punktā noteikto ierobežojumu dēļ nav cedējams, jo ar cesiju netiek radīta jauna saistība un tādēļ tās saturs nevar tikt pilnīgi pārgrozīts.

Tiesa norādījusi, ka SIA "Domines" līdz tās likvidācijai un izslēgšanai no komercreģistra 2015. gada 17. decembrī, nav apstrīdējusi tās noslēgto telpu nomas līgumu ar atbildētāju, un atzinusi, ka līdz ar to prasītājam nav prasības tiesību par telpu nomas līguma punkta atzīšanu par spēkā neesošu.

[1.4] Par nepamatotu tiesa atzinusi arī prasījumu par 2006.-2007. gadā veikto ieguldījumu SIA "Domines" iznomātajās telpās atzīšanu par derīgiem izdevumiem un to piedziņu no atbildētājas. Tiesa norādījusi, ka arī šajā daļā prasītājam kā cesionāram nav prasījuma tiesību pret atbildētāju, jo cedētas ir no līguma izrietošās prasījuma tiesības pret atbildētāju, nevis no likuma izrietošas nomnieka tiesības prasīt izdarīto derīgo izdevumu atlīdzināšanu.

[1.5] Turklāt tiesa norādījusi, ka attiecībā uz prasījumiem, kas izriet no 2006. gada 2. oktobra telpu nomas līguma, kas pusēm vienojoties ticis uzskatīts par izbeigtu ar 2009. gada 24. augusta telpu pieņemšanas – nodošanas aktu, ir iestājies noilgums.

Tiesa telpu nomas līgumu atzinusi par komercdarījumu Komerclikuma 388. panta izpratnē, no kā izrietošie prasījumi atbilstoši Komerclikuma 406. pantam noilgst triju gadu laikā.

Saistībā ar to tiesa norādījusi, ka atbilstoši Civillikuma 1806. panta nosacījumiem cesionārs neiegūst ar cesiju vairāk un lielākas tiesības, kā bijušas cedentam, prasītājs cesijas ceļā iegūtās tiesības var izlietot tikai tādā apjomā, kādā tās piederēja cedentam, bet ar cesijas līguma noslēgšanu noilgums netiek pārtraukts.

[2] Par minēto tiesas 2017. gada 9. marta spriedumu prasītāja pilnvarotā pārstāve zvērināta advokāte Santa Liberte iesniegusi apelācijas sūdzību, pārsūdzot spriedumu pilnā apmērā un lūdzot prasību apmierināt. Sūdzībā pēc būtības norādīti šādi argumenti.

[2.1] Pirmās instances tiesa absolutizējusi cesijas nozīmi, šauri interpretējot cesijas priekšmetu.

Civillikuma 1798. pants noteic, ka par cesijas priekšmetu var būt visādi prasījumi, vienalga, vai tie izriet no līguma, vai no neatļautas darbības, starp tiem arī tādi, kuriem vēl nav iestājies termiņš, kā arī nosacīti un pat nākami un nedroši.

Izskatāmajā lietā nav pamats atzīt, ka prasījumu par nomas līguma 6.14. punkta atzīšanu par spēkā neesošu nav iespējams cedēt un prasītajam šajā lietā nav prasījuma tiesības, jo nomas līguma punkts ir pretējs likumam un prasījums nav cieši saistīts ar kreditora personu (piemēram, vecāku tiesības prasīt no saviem bērniem uzturu, bērnu un vecāku savstarpējās alimentārās prasības).

[2.2] Tiesa nav vērtējusi, ka apstrīdētais 2006. gada 2. oktobra telpu nomas līguma 6.14. punkts ir pretējs likumam un šajā gadījumā pušu vienošanās nav saistoša cesionāram.

Prasītāja ieskatā saskaņā ar Civillikuma 1556. panta otro daļu nomas līguma 6.14. punkts ir atzīstams par spēkā neesošu, un prasījums par ieguldījumu atlīdzināšanu un to apmēru vērtējams saskaņā ar tiesību normām, nevis saskaņā ar līgumu.

Nomniekam, šajā gadījumā prasītājam kā cesionāram, nav liegtas tiesības prasīt iznomātājam (atbildētājam) ne tikai saistības, bet arī atlīdzināt ieguldītos līdzekļus.

Sūdzībā norādīts uz pierādījumiem, kas apliecina SIA "Domines" reāli ieguldīts līdzekļus nomātajās telpas, būtiski paaugstinot īpašuma vērtību.

[2.3] Komerclikuma D daļā noteiktais noilguma termiņš skaitāms no 2010. gada 1. janvāra, kad stājās spēkā attiecīgās Komerclikuma normas. No tā secināms, ka noilguma termiņš tādiem prasījumiem no komercdarījumiem, kuri slēgti līdz 2010. gadam, var iestāties 2013. gada 1. janvārī.

Jau 2010. gada 26. maijā SIA "Domines" cēla tiesā prasību pret SIA "Lattelecom" par zaudējumu piedziņu, prasību pamatojot ar 2006. gada 2. oktobrī starp pusēm noslēgto nomas līgumu un norādot uz saistību neizpildi pēc šī nomas līguma.

Saskaņā ar Civillikuma 1904. pantu prasības celšana pārtrauc visas saistību tiesības noilgumu, kaut arī tā būtu papriekš celta tikai par šās tiesības noteiktu daļu.

Līdz ar to, lai arī prasītāja celtai prasībai ir cits prasības pamats, atbilstoši Civillikuma 1904. pantam prasības noilgums strīdā par saistībām un citiem prasījumiem, kas izriet no 2006. gada 2. oktobra nomas līguma, pārtraukts jau 2010. gada 26. maijā.

Pirmās instances tiesa nepamatoti piemērojusi Komerclikuma 406. pantu, jo cesijas līgums noslēgts 2015. gada 9. novembrī.

[3] 2017. gada 2. jūnija rakstveida paskaidrojumos par iesniegto apelācijas sūdzību atbildētājas pilnvarotā pārstāve zvērināta advokāte Dace Teice norādījusi, ka prasība un apelācijas sūdzība ir pilnībā noraidāmas.

[4] Tiesas sēdē prasītāja /pers. C/ pilnvarotā pārstāve zvērināta advokāte Santa Liberte apelācijas sūdzību un prasību uzturēja. Atbildētājas SIA "Lattelecom" pilnvarotā pārstāve zvērināta advokāte Dace Teice apelācijas sūdzību un prasību neatzina.

M o t ī v u d a ļ a

[5] Civillietu tiesas kolēģija, uzklausījusi lietas dalībniekus, pārbaudījusi un novērtējusi lietā iegūtos pierādījumus, atzīst, ka apelācijas sūdzība nav pamatota un prasība ir noraidāma šādu apsvērumu dēļ.

[5.1] Kolēģija atzīst par pamatotu pirmās instances tiesas secinājumu, ka ar cesijas līgumu prasītājs ir ieguvis SIA "Domines" prasījuma tiesības, kas izriet no 2006. gada 2. oktobra telpu nomas līguma, proti, tiesības prasīt līguma izpildi, taču ar cesiju prasītājs nav pats kļuvis par līguma dalībnieku, kuram būtu tiesības apstrīdēt līdzēju – nomnieka un iznomātāja vienošanos.

Paša cesijas līguma priekšmeta pamatojošā darījuma apstrīdēšanas nepieļaujamība ir patstāvīgs prasības noraidīšanas pamats, nemaz nevērtējot starp SIA "Domines" un SIA "Lattelecom" noslēgtā 2006. gada 2 .oktobra līguma 6.14. punkta spēkā esamību Civillikuma 1556. panta otrās daļas kontekstā.

Turklāt atzīmējams, ka no faktiskajiem apstākļiem izriet, ka uzlabojumu veikšanai paredzētā izdevumu tāme ir sākotnēji saskaņojama ar iznomātāju un tas jānofiksē vienošanās formā. SIA "Domines" ir nevis ievērojusi līgumā noteikto kārtību, bet, pretendējot uz ieguldījumu atlīdzību, nostādījusi iznomātāju jau notikuša fakta priekšā.

Kolēģijas ieskatā šie līguma 6.14. punkta noteikumi neizvirza pusēm tādas nesamērīgas prasības, kas būtu par pamatu šos nosacījumus atzīt par neatbilstošiem Civillikumam.

Tā kā pārējo prasījumu – par derīgo izdevumu atzīšanu un atlīdzināšanu – apmierināšana konkrētajā gadījumā ir tieši atkarīga no apstrīdētā līguma punkta atzīšanas par spēkā neesošu, tad Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasības pilnīga noraidīšana bijusi pamatota.

Vienlaikus kolēģija par patstāvīgu pamatu prasības noraidīšanai atzīst arī pirmās instances tiesas konstatēto noilguma iestāšanos prasījumam par strīdus līguma punkta atzīšanu par spēkā neesošu.

Līdz ar to Civillietu tiesas kolēģija, atzīstot pārsūdzētajā spriedumā ietverto pamatojumu prasības noraidīšanai par pareizu un pilnībā pietiekamu, saskaņā ar Civilprocesa likuma 432. panta piekto daļu pievienojas pirmās instances tiesas argumentācijai un apsvērumus atkāroti nenorāda.

[5.2] Apelācijas sūdzībā ietvertie argumenti nedod pamatu pretēju secinājumu izdarīšanai.

Sūdzībā pamatoti norādīts, ka ar noslēgto cesijas līgumu prasītājs ieguvis tiesības prasīt no atbildētājas ieguldīto līdzekļu atlīdzināšanu. Tomēr kolēģija norāda, ka šādas prasījuma tiesības var izrietēt tikai no konkrētā telpu nomas līguma un tātad var tikt izlietotas tikai atbilstoši tajā ietvertajiem noteikumiem.

Kolēģija neatzīst par pamatotu apelācijas sūdzības motīvu, ka no līgumiskām attiecībām izrietošais prasījums par ieguldījumu atzīšanu un atlīdzināšanu būtu vērtējams saskaņā ar tiesību normām, nevis līgumu, kurā tā līgumslēdzējpuses vienojušās par konkrētu kārtību un nosacījumiem šādu ieguldījumu atzīšanai un atlīdzināšanai.

Apelācijas sūdzības iesniedzējs arī nepamatoti uzskatījis, ka prasījums par līguma punkta atzīšanu par spēkā neesošu būtu atzīstams par tādu nākotnē paredzamu prasījumu, kas Civillikuma 1798. panta izpratnē varētu būt par cesijas priekšmetu. Kolēģijas ieskatā ir nepamatoti pieņemt, ka ar "nākamiem prasījumiem" likumdevējs būtu paredzējis cesionāram tiesības apstrīdēt iegūto prasījumu pamatojošo darījumu.

Tāpat kolēģija uzskata par noraidāmiem apelācijas sūdzības argumentus attiecībā uz noilguma iestāšanos. Noilgums ir konstatējams attiecībā uz konkrētu prasījumu – par līguma punkta atzīšanu par spēkā neesošu. Noilgumu nevar pārtraukt apstāklis, ka ir norisinājusies tiesvedība tā paša darījuma sakarā. Tā paša darījuma sakarā prasītājs netika lūdzis atzīt par spēkā neesošu kādu no līguma punktiem.

Noraidot prasību uz iepriekš minētajiem pamatiem, lietā nav nozīmes apelācijas sūdzībā norādītajam pamatojumam un pierādījumiem par reāli ieguldīto līdzekļu faktisko apmēru. Ieguldīto līdzekļu apmērs nepiešķir prasītājam tiesību apstrīdēt darījuma noteikumus, kas nav cesijas līguma priekšmets.

[6] Lietā iesniegts dokuments, kas apliecina atbildētājai radušos ar lietas vešanu saistītos izdevumus 580 *euro* apmērā advokāta palīdzības samaksai. Kolēģija uzskata, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 44. panta trešo daļu ir pamats šo izdevumu piedziņai no prasītāja.

R e z o l u t ī v ā d a ļ a

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 430. un 432. pantu, Civillietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a

noraidīt /pers. C/ prasību pret SIA "Lattelecom" par: 2006. gada 2. oktobra telpu nomas līguma Nr. 12-2/231, kas noslēgts starp SIA "Lattelecom" un SIA "Domines", 6.14. punkta atzīšanu par spēkā neesošu no līguma noslēgšanas dienas; telpās Lielajā ielā 6, Talsos, 2006.-2007. gadā veikto ieguldījumu atzīšanu par derīgiem izdevumiem un to atlīdzības 72 638,43 *euro* apmērā piedziņu.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu SIA "Lattelecom", reģistrācijas Nr. 40003052786, ar lietas vešanu saistītos izdevumus advokāta palīdzības samaksai 580 *euro* (piecsimt astoņdesmit *euro*).

Noteikt /pers. C/ sprieduma par naudas summu piedziņu labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienu termiņu no sprieduma spēkā stāšanās dienas, nosakot, ka sprieduma labprātīgas izpildes gadījumā samaksu apliecinoši dokumenti iesniedzami Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas kancelejā.

Spriedumu var pārsūdzēt 30 (trīsdesmit) dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā.

Pilns tiesas spriedums sastādīts 2017. gada 28. decembrī.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs A.Dundurs

Tiesnese I.Ozola

Tiesnese S.Beļajeva